

Voorzitter,

Het is de goede traditie om een maidenspeech niet te interrumpen. Nu vind ik dat het argument 'het is nou eenmaal traditie' nooit een reden moet zijn om iets wel of niet te doen. En ik vind dit moment, de behandeling van het coalitieakkoord en de kadernota, veel te belangrijk om door dit soort ongeschreven regels te laten domineren, dat het voor mij niet nodig is om aan deze traditie vast te houden. Dus, meneer Pieko, kom maar op.

In deze bijdrage zal ik eerst de kadernota bespreken, inclusief onze aanvullingen daarop. Daarna het proces rondom het coalitieakkoord en tenslotte de inhoud van het coalitieakkoord.

Hoe belangrijk het coalitieakkoord ook is, de échte hoogmis van de lokale democratie is de Kadernota. In dit stuk leggen we de basis voor de ontwikkelingen van de komende jaren. Hoe willen we dat onze stad er straks bij ligt? Wat vinden we belangrijk? Kiezen we voor fiets of auto? Kiezen we voor vergroening of stenen? Investeren we in onderwijs of niet? Waar liggen onze idealen?

Deze Kadernota is geschreven in verkiezingstijd, dus veel van deze vragen worden er begrijpelijkerwijs niet in beantwoord. Natuurlijk, Oekraïne, energiearmoede en de Hoogwatercrisis hebben impact, ook op de gemeentelijke financiën. De mentale gezondheid van jongeren in en na de coronatijd blijft een aandachtspunt. Verder is de Kadernota 'beleidsarm' zoals dat heet. Omdat het zittende college op de winkel past. Maar in deze raad zitten raadsleden die ambities hebben, beleid willen maken. Dus, laten we dat allemaal al vandaag doen en niet wachten. Want wij zijn niet demissionair, dit is het moment om onze idealen te verwezenlijken.

Een belangrijk ideaal dat wij als D66 hebben, en in het bijzonder ons raadslid Monique Billekens, is om de aanpak van ons sociaal domein verregaand te veranderen. Met lef, door anders te kijken naar financiering en de hulpvraag van de inwoner centraal te stellen. We willen een sociale stad zijn, dus laten we daar in ons beleid werk van maken. En we maken dat graag concreet: in Venlo kampen ruim 200 gezinnen met meervoudige en complexe problemen. Dat betekent dat er vaak meerdere hulpverleners over de vloer komen, dat soms niet de hulpvraag centraal staat, maar het feit dat sommige hulp uit een ander financieringspotje komt of een andere juridische achtergrond heeft. Wij willen dat veranderen en daarom dienen we de motie 50 gezinnen aanpak in, samen met heel veel andere partijen, om hierover nader in gesprek te gaan komend najaar.

Tegelijk hebben we gelezen dat we ook dit jaar weer miljoenen en miljoenen over hebben. We dachten 11 miljoen, het blijkt 30 miljoen te zijn. De rol van Gaston-van-de-Postcodeloterij wordt

andermaal vertolkt door de Rijksoverheid. Dat is natuurlijk enerzijds fijn, dat we goed in de slappe was zitten. Maar feit blijft dat wij, in dit huis, niet gemaakt zijn om winst te maken, maar om maatschappelijke doelen te bereiken, om het beste te doen voor onze stad, voor onze inwoners. En er zijn onderwerpen genoeg die onze aandacht en ons geld verdienen. Denk aan wonen, aan kansengelijkheid, aan klimaat en energiearmoede. Kortom: om idealen te bereiken.

De gemeenteraad, wij dus, wij zijn het hoogste orgaan. Laten we zo dan ook acteren. We hebben budgetrecht. Wat ons betreft spreken we af dat als er weer financiële meevallers zijn, dat we als raad meteen het gesprek voeren, in alle transparantie, wat onze gemeente nodig heeft. Niet in achterkamertjes, niet alleen coalitiepartijen. Ik heb gehoord van een gemeente die zegt: elke keer als we geld over hebben, halen we in een nieuw jaar een buurt van het gas af. Zo maak je structureel beleid, zónder risico, met incidentele meevallers. Daarover moeten we in gesprek, niet over incidentele cadeautjes om mooie sier mee te maken.

Ons ideaal voor het onderwijs. Onderwijs dat niet alleen plaatsvindt in gebouwen, maar ook daarbuiten. Vergroening van schoolpleinen stimuleert beweging, is simpelweg gezonder, én, nog beter, is nu in de aanbieding. Met andere woorden, met dank aan mijn collega Marlou Jenneskens in de Staten, is er een subsidieregeling opgetuigd die ervoor zorgt dat de provincie meebetaalt aan groene schoolpleinen. Ik wil het college oproepen om niet alleen Venlose scholen op deze regeling attent te maken, maar ook middelen op te nemen in de begroting die als cofinanciering kunnen dienen bij het vergroenen van schoolpleinen.

Goed, de rode draad van dit betoog zijn idealen. U hebt dat inmiddels wel gemerkt. Dat brengt mij bij het proces rondom het coalitieakkoord. Natuurlijk hadden we als D66, als een van de grote verkiezingswinnaars, graag onze idealen verwezenlijkt in coalitie en college, dat is bekend. We zijn blij dat een van onze idealen, de Rijke Schooldag, een plek heeft gekregen in het akkoord, daar kom ik straks op terug. Tegelijkertijd vind ik dat de formerende partijen een steek hebben laten vallen in het betrekken van alle Venlonaren, ook buiten dit stadhuis. Ik licht dat toe.

In verschillende andere steden zijn duidingsmomenten geweest, zijn stadsgesprekken georganiseerd door de onderhandelende partijen. Wat is het zonde dat de partijen hier niet voor gekozen hebben en zich hebben opgesloten in een kamertje. Zeker gezien de bedroevende opkomst-cijfers, zou het een goed signaal zijn geweest om inwoners niet twee maanden lang in het ongewisse te laten, maar echt te laten zien dat de politiek niet alleen vóór, maar juist ook ná de verkiezingen met kiezers in gesprek gaat.

En dan de inhoud van het akkoord. D66 is een partij die eerlijke oppositie voorstaat. Kritisch, omdat het belangrijk is dat we macht- en tegenmacht goed in deze raad organiseren. Constructief, omdat we het belangrijk vinden dat onze stad, onze gemeente v rder komt. Dat we onze idealen kunnen verwezenlijken om onze gemeente beter, mooier en groener te maken.

'De weg naar de hel is geplaveid met goede voornemens.' Dat is het gevoel dat wij als D66-fractie kregen na het lezen van dit akkoord. 'Dat is de vraag' [of Venlo wel of niet investeert in topsport] 'We gaan bekijken of we kunnen aansluiten bij initiatieven' [over hulp aan startende ondernemers], 'We blijven scherp kijken' [over recreatie aan de Maas]. 'We gaan kijken wat er mogelijk is' [over het afschaffen van de hondenbelasting]. KOM OP COLLEGA'S. DAT KAN TOCH BETER. Het akkoord is doorspekt met dit soort lege zinsnedes. Er staan geen scherpe keuzes, geen echte concrete plannen, kortom: geen grote idealen in dit akkoord. Het is een akkoord van partijen die het allemaal wel prima lijken te vinden. Ik snap daar niets van. We zijn  ndeljk gekozen. Er liggen gigantische uitdagingen. We kunnen plannen maken om onze stad verder te brengen, om echte concrete vernieuwing te brengen, om woningbouwlocaties aan te wijzen, om werk te maken van onderwijs en klimaat. En dan rolt dit stuk er na al die weken uit? Ik wil dit graag concreet maken aan de hand van drie onderwerpen: woningbouw, onderwijs en klimaat.

'Het aantal van 2.000 past niet meer bij onze ambities. We zetten in op groei.' Ik ging er eens goed voor zitten. Zo. We laten de contouren los en bouwen in Hout-Blerick een nieuwe woonwijk om starters een kans te geven een toekomst in het dorp op te bouwen. De gemeente maakt werk van snellere procedures door meer vergunningverleners en door een integrale visie op volkshuisvesting en stadsvernieuwing en minder verkokering, zoals de corporaties voorstelden. De gemeente gaat strategisch panden rondom de binnenstad verwerven om te transformeren naar wonen, zoals het oude HEMA-pand. De gemeente wijst concrete locaties aan, waar prioritair ontwikkelingen plaatsvinden en waarin samen wordt gewerkt met het Rijk door een woondeal af te sluiten. We herontwikkelen het stationsgebied, zoals in andere gemeenten, en maken aan beide zijden woningbouw mogelijk. We schaffen de parkeernorm af, als die gewenste woningbouwontwikkelingen in de weg staat.

Wat schetst mijn verbazing? Niets van dat alles. Dit is het. We gaan in gesprek over die contour. WEER. Dorpen en kernen versterken we wanneer dit nodig is. Nou, ik kan jullie alvast zeggen. DAT IS NODIG. Onder welke steen hebben deze partijen de afgelopen jaren gezeten? Ik wil echt appelleren aan jullie idealen, collega's. Dit is de kans om de lijnen uit te zetten. Maak het dan scherp. En wij dachten, wij zijn de beroerdste niet. Daarom helpen we jullie, samen met mijn collega Ruud Rutten, van de VVD, met een eerste stap in de goede richting. Samen dienen we de motie 'In geouwehoer

kun je niet wonen' in, vrij naar, dat moet jullie van jullie liberale vrienden toch meevallen, de befaamde sociaal-democraat Jan Schaeffer.

Op het thema onderwijs is het een klein beetje beter. Niet in het minst doordat we de formerende partijen al op het goede spoor gezet hebben met ons initiatief voor de Rijke Schooldag. Wat dat betekent? Wij willen dat ieder kind zoveel mogelijk dezelfde kansen krijgt. Dus ook als je ouders geen dure bijles kunnen betalen, ook als je nooit meegenomen wordt naar een museum, ook als je zonder ontbijt naar school gaat. Dezelfde kansen. De Rijke Schooldag is daarvoor een vehikel. Gewoon het onderwijs, maar ook bewegen, cultuur, bijles, een gezonde hap. Het is goed dat die in het coalitieakkoord is geland. Maar dit is plompverloren. Geen uitwerking, niks over hoe we dat gaan implementeren. Over dat we schoolgebouwen daarop gaan equiperen samen met schoolbesturen. Niks. Daar baal ik dan toch van, dat mag u best weten.

Tenslotte energie, klimaat, verduurzaming. 'We moeten blijven werken aan een klimaatbestendig Venlo'. Ik dacht, hier komt eindelijk het plan om de oude beken terug te brengen in het straatbeeld. Niks. 'We zijn bezig om de kansen voor duurzame opwek in beeld te krijgen'. Dan denk je, oké, we spreken ons uit voor meer zonne-energie, meer windenergie. Maar ook niets van dat alles. Niet eens de ambitie dat we die verantwoordelijkheid willen pakken. Dit akkoord had zó veel ambitieuzer moeten. In deze tijd, zo'n akkoord presenteren. Alle cijfers staan op rood. We hebben een klimaatcrisis, een biodiversiteitscrisis. Ik vraag me af, dat vraag ik even aan meneer Janssen van GroenLinks, was dat een mooi land waar u naartoe op vakantie was toen de duurzaamheidsparagraaf werd geschreven? Enne, niet met het vliegtuig toch he!

Het woord 'fiets' komt vrijwel niet voor in het verkiezingsprogramma. Meneer Van den Beucken, hoe is dat toch mogelijk. En meneer Janssen van GroenLinks, úw Huub van Eijck heeft jarenlang actief met onze plannen meegedacht. Allemaal vinden we hetzelfde: de plannen die er nu liggen zijn véél te voorzichtig. Drie jaar geleden kwamen we met een Actieplan voor de Fiets toen er weinig uit het college kwam. Twee jaar geleden kwamen we met een motie samen met GroenLinks, toen het voor ons te langzaam ging. Een jaar geleden kwamen we met een motie, samen met EenLokaal, om de zaak verder te concretiseren. U kunt ervan op aan dat we dat de komende jaren, blijven herhalen, totdat er echt stappen vooruit zijn gezet.

Voorzitter, ik rond af. In deze raadzaal moet het om idealen gaan. Om samenwerking om idealen te verwezenlijken. Maar ook een strijd, tussen idealen over hoe onze gemeente eruit moet zien. Ik wil een politiek die lévert. De politiek moet laten zien dat ze er is om de problemen van mensen op te

lossen. Een politiek die niet levert, die geen ideeënstrijd voert, die is nutteloos. Een politiek die geen idealen heeft, is overbodig. Zonder idealen, geen opkomst. Zonder opkomst, geen democratie.

Laten we vanaf nu afspreken dat we gaan werken aan de noden van mensen. Niet technocratisch, maar idealistisch. Wij reiken de hand aan de coalitiepartijen, aan de oppositiepartijen. Wat ons betreft gaat het over wonen, over onderwijs, over klimaat, over een sociale stad. Maar ook over ál die andere onderwerpen die zo belangrijk zijn. Deze stad heeft keuzes nodig. Laten we het coalitieakkoord even laten voor wat het is, een notitie van een aantal raadsleden met wat algemeenheden waar niemand veel op tegen kan hebben.

Dan gaan we nu samen echt in gesprek over onze idealen. Laten we haast maken. Laten we die ideeën met elkaar ontwikkelen. En ja, op die manier denk ik dat we Venlo over vier jaar écht beter gaan achterlaten voor onze inwoners. En ja, op die manier krijgen we ook die opkomst naar boven.

Dankuwel.